

โรคต่างขา

ภาควิชาตจวิทยา

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

เป็นโรคที่เกิดจากเซลล์สร้างสีถูกทำลายจากสาเหตุที่ไม่ทราบแน่ชัด ในคนไทยพบได้บ่อย บริเวณปลายมือปลายเท้าและรอบปาก แต่พบได้ทุกบริเวณ พบได้ประมาณ 1% ของประชากร และพบได้ในทุกเพศและวัย โดยทั่วไปผู้ป่วยมักจะมีสุขภาพปกติดี

อะไรเป็นสาเหตุของโรคต่างขา

สาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เกิดโรคต่างขายังไม่ทราบแน่ โดยทั่วไปผู้ป่วยมักจะมีสุขภาพปกติดี แต่อาจพบมากขึ้นในโรคต่อมธัยรอยด์เป็นพิษ โลหิตจางจากการขาดวิตามินบี 12 โรคต่อมหมวกไต และโรคผมร่วง เป็นต้น

การให้การวินิจฉัยโรค

โดยทั่วไปลักษณะทางคลินิกของผู้ป่วยอย่างเดียวก็มักจะเพียงพอในการให้การวินิจฉัยโรค

จุดประสงค์ของการรักษา

เนื่องจากโรคต่างขามักจะไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ป่วย ยกเว้นผู้ป่วยจะมีโอกาสในการเกิดเป็นมะเร็งผิวหนังสูงในบริเวณรอยโรค ถ้าผู้ป่วยได้รับแสงแดดเป็นจำนวนมาก

นอกจากนั้นผลการรักษายังไม่แน่นอน จุดประสงค์ของการรักษาที่ดีที่สุดก็คือการทำให้สีผิวกลับคืนมาแต่โดยทั่วไปมักจะได้ผลในบางบริเวณเท่านั้น ในกรณีที่รักษาไม่ได้ผลหรือผู้ป่วยไม่ต้องการรักษา การป้องกันแดดเพื่อป้องกันการเกิดมะเร็งผิวหนังและใช้เครื่องสำอางช่วยปกปิดรอยต่างขา ก็อาจจะเพียงพอ

ขั้นตอนการรักษา

1. ในปัจจุบันการรักษาที่ได้ผลดีที่สุดเห็นจะได้แก่ การฉายแสงซึ่งผู้ป่วยจะต้องมารับการฉายแสงที่โรงพยาบาลสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นอย่างน้อยและต้องใช้เวลารักษา 1-2 ปี ถ้าหยุดการรักษา กลางคัน ก็จะไม่ได้อผล
2. การรักษาด้วยยาสเตียรอยด์ ก็อาจใช้ได้กับผู้ที่เป็นน้อยแต่ผลการรักษาไม่ค่อยดีนัก

3. การปลูกเซลล์สียาอาจใช้ได้กับผู้ป่วยที่เป็นน้อย และบริเวณที่ฉายแสงไม่ได้ผล แต่มักจะต้องใช้ร่วมกับการฉายแสง

ผู้ป่วยที่เหมาะสมที่จะมารับการรักษาด้วยแสง

เนื่องจากการรักษาโรคต่างชาตองให้เวลาในการรักษานานและต่อเนื่อง ดังนั้นจึงควรจะเลือกผู้ป่วยที่เหมาะสมที่จะมารับการรักษาด้วยแสง ลักษณะของผู้ป่วยที่เหมาะสมกับการรักษาดังกล่าวได้แก่

1. ไม่เป็นที่ปลายมือปลายเท้าและรอบปาก
2. เป็นมานาน้อยกว่า 5 ปี
3. อายุมากกว่า 20 ปี และไม่กำลังตั้งครรรภ์
4. ผู้ป่วยสามารถรับการรักษาดได้สัปดาห์ละ 2 ครั้งเป็นเวลา 1-2 ปี